

Тема номера: Європа, якої ми не втратили

РЕДАКЦІЯ VERBUM

7 ЛИСТОПАДА 2018

Шановні читачі! За простим словом «Європа» тягнеться цілий шлейф асоціацій, нехай не завжди усвідомлених. «Європа» – це щось про культурну спадщину, про сукупність цінностей, про нюанси ставлення до світу й людей, які в ньому поруч із нами мешкають, про естетику, про відповідальність. В наших краях «Європа» – це ще й про цивілізаційне змагання, прагнення та свідомий вибір.

Фото: DPA

У новому випуску журналу «Verbum» ідеться про відтінки, яких сьогодні набуває ідея Європи – не тільки в Україні, де ми дедалі гостріше відчуваємо причетність до європейської цивілізації, а й загалом на Старому континенті.

Розпочинає випуск Паризька декларація – оприлюднений наприкінці минулого року спільний документ консервативних європейських інтелектуалів. Вони говорять про кризи й точки напруги, які бачать у європейській сучасності, та не обмежуються лише викриттям того, що вважають «хибною Європою». В «істинній Європі» творці Декларації вбачають не утопійний і недосяжний ідеал, а взірець, на шляху до якого можна робити конкретні кроки – і саме їх пропонують читачам.

Філософ Андрій Баумейстер, аналізуючи Паризьку декларацію й солідаризуючись із її авторами, нагадує про важливу річ: історія не запрограмована наперед. Рушійні сили історії не безликі, навпаки, вони мають обличчя конкретних людей, яким достатньо інтелектуальної та громадянської сміливості, щоб змінювати світ. Автори Паризької декларації закликають до співпраці в потвердженні автентичних європейських цінностей, Андрій Баумейстер же підкреслює, що ця спонука стосується кожного з нас.

Католицький погляд на Європу пропонує Олексій Браславець в огляді підходів до неї трьох Понтифіків: Йоана Павла II, Бенедикта XVI і Франциска. Перспектива Святого Престолу завжди – навіть у справах, які можуть здатися нам насамперед політичними, – забарвлена думкою про «*salus animarum*», спасіння душ людських. Вона актуальна в кожному випадку: чи йдеться про те, що Церква може дати Європі, чи про те, що може дати Європа Церкві, чи про внутрішній пошук, якого, на думку Папи Франциска, Європа потребує сьогодні.

Паризька декларація тепло відгукується про традиційну освітню систему на західних землях, підкреслюючи недоліки її сучасної версії. Текст Максима Яременка про українське шкільництво XVI–XVIII століть показує, що європейські цінності й культурні коди, такі важливі для авторів Декларації, не були чужими й тут. Важливо, що не завжди йдеться про безпосередні впливи (хоча тутешні навчальні заклади, звісно, часто орієнтувалися на західні школи): чимало освітніх практик можна пояснити насамперед спільним соціокультурним середовищем.